

Programmavisie invoering Omgevingswet Wassenaar

Ambities voor de invoering van de Omgevingswet

(z-12894/intern\94995)

2018

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Programmavisie	3
3. Het DNA van Wassenaar	4
4. Omgevingswet en ons DNA	4
5. Uitdagingen	4
6. Invoeringsstrategie	5
7. Voorschoten en Wassenaar	6
8. Onze Ambities	6
9. Financiën	14
Bijlage 1: Verandertypen van de VNG	16

1. Inleiding

Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet van kracht. Hiermee worden 26 wetten gebundeld in één overkoepelende wet voor de fysieke leefomgeving. Het belangrijkste doel is om de lokale overheid meer ruimte te bieden en het voor initiatiefnemers, zoals professionele ontwikkelaars en inwoners, eenvoudiger te maken om initiatieven te realiseren.

Dat klinkt eenvoudig, maar betekent een fundamentele wijziging van de manier waarop op dit moment de ruimtelijke ordening in Nederland is georganiseerd, en ook van de onderlinge rollen en verhoudingen. Van een stelsel dat relatief statisch is, en gericht op bescherming en standaardisering, komt er een veel dynamischer stelsel dat de focus legt op ontwikkeling en maatwerk. Overheden krijgen hierin vooral een faciliterende rol: de samenleving wordt veel meer zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop ze invulling geeft aan haar leefomgeving.

Om zicht te krijgen op de hiervoor genoemde fundamentele wijziging is het nodig dat elke gemeente nadenkt over de wijze waarop de Omgevingswet wordt ingevoerd. Dat geldt dus ook voor onze gemeente. Als raad kiezen wij ervoor om een actieve rol op te pakken bij de invoering van de Omgevingswet en in een later stadium bij het uitwerken van de verschillende instrumenten van die wet.

Inmiddels is in onze Werkorganisatie Duivenvoorde, en dat geldt ook voor de gemeente Voorschoten, al een aantal stappen gezet om ons te informeren en te betrekken bij de invoering van de Omgevingswet. Eén van de onderdelen van het invoeringstraject is dat wij duidelijk richting geven in de vorm van een Programmavisie. Daartoe is een project opgestart. Aan het einde van dat project stellen wij dat document vast met ambities en richtinggevende uitspraken (kaders) oftewel onze *Programmavisie invoering Omgevingswet*. Deze Programmavisie wordt gebruikt om verder vorm te geven aan het invoeringstraject en dient als kader voor de later op te stellen omgevingsvisie en omgevingsplan.

Om te komen tot de Programmavisie hebben wij de volgende twee kernvragen geformuleerd:

- *Op welke wijze en in hoeverre willen wij de doelstellingen en "de geest" van de Omgevingswet omarmen en toepassen bij de invoering van de wet?*
- *Op welke wijze willen wij de Omgevingswet invoeren?*

In het nu voorliggende document geven wij als raad antwoord op deze kernvragen. Daarmee geven wij meteen richting aan het komende invoeringstraject van de Omgevingswet in onze gemeente. Dat wordt een spannend en inspannend traject.

2. Programmavisie

In onze optiek is een Programmavisie kort en bondig. Het gaat om kaders en om richtingen. Daar zijn geen uitgebreide stukken voor nodig. Wel vinden wij dat het om concrete en realistische richtingen moet gaan. En niet in de laatste plaats: de Programmavisie is een actief document.

Om de twee kernvragen goed te beantwoorden zijn bij de start van dit traject zeven subvragen geformuleerd:

- a) Welke invoeringsstrategie is voor onze gemeente passend?
- b) Welke fasering wordt aangebracht in het invoeringstraject?
- c) Hoe worden onze inwoners betrokken bij de invoering en straks de uitvoering?
- d) Welke dienstverlening streven wij na?
- e) Welke rol- en taakverdeling zien wij voor raad en college?
- f) Hoe wordt regionaal samengewerkt?
- g) Welke houding en cultuur zijn gewenst?

Bij de verdere uitwerking hebben wij die vragen nader geconcretiseerd.

Onze Programmavisie invoering Omgevingswet gaat over de manier waarop we ons willen voorbereiden op de komst van de wet en nog niet over de inhoud van het beleid van onze gemeente. Eventuele aanscherpingen van het huidige beleid komen zo nodig in een later stadium aan de orde. Op dit moment gaan wij uit van het [Coalitieakkoord 2018 – 2022 'Wassenaar: Zelfstandig en verantwoordelijk'](#). En vooralsnog is ook onze recent vastgestelde [Structuurvisie "Wassenaar 2025, landgoed aan zee"](#) nog steeds een belangrijk uitgangspunt.

3. Het DNA van Wassenaar

In 2015 is dankzij de inzet en expertise van onze eigen inwoners, ondernemers, instellingen en ons gemeentebestuur een schets van Wassenaar 2025 gemaakt. Kortom een mooie doorkijk van de (nabije) toekomst. In deze schets is het DNA van onze gemeente als volgt beschreven: Wassenaar is een oase van rust, natuurlijk schoon, kleinschalig, veilig en geborgen en met een hoog voorzieningenniveau op het gebied van zorg, wonen, cultuur en erfgoed. Een sociaal betrokken, sportief en toegankelijke (internationale) gemeenschap liggend aan de Noordzee. Kortom een (inter)nationaal kwalitatief top woon- en leefmilieu. In het Bestuurskrachtonderzoek in 2016 is het DNA nog eens benadrukt. En niet onbelangrijk: onze gemeente scoort al jaren hoog in het nationale onderzoek (Elsevier) naar beste woongemeenten: in 2018 op plek 6. Wij mogen ons in dat jaar de beste woongemeente van Zuid-Holland noemen. Kortheidshalve verwijzen wij naar de door ons in maart 2017 vastgestelde Structuurvisie "Wassenaar 2025, landgoed aan zee".

Voor het opstellen van de Programmavisie vinden wij het essentieel dat ons DNA als één van de uitgangspunten wordt gezien voor het invoeren van en het werken met de Omgevingswet. In de Structuurvisie is daar overigens al op gewezen én op vooruitgelopen.

4. Omgevingswet en ons DNA

De komende Omgevingswet kent, uitgaande van duurzame ontwikkeling en gericht op onderlinge samenhang, twee maatschappelijke doelen:

- *het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en*
- *het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies*

Ook de verbeterdoelen van de Omgevingswet wet sluiten aan bij onze eigen doelen die onder meer in de [Toekomstvisie Wassenaar 2025 \(vastgesteld op 8 juni 2015\)](#) en het Coalitieakkoord 2018 – 2022 zijn opgenomen. De verbeterdoelen zijn kort samengevat:

- *het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;*
- *het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;*
- *het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;*
- *het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.*

Bij het bepalen van onze ambities kiezen wij er voor om zo dicht mogelijk bij de verbeterdoelen te blijven. Hierbij ligt onze focus voor een belangrijk deel op onze dienstverlening, participatie en waar mogelijk het toepassen van deregulering, kortom zaken die ook terugkomen in het coalitieakkoord. Zie voor verdere uitwerking van alle ambities hoofdstuk 8.

5. Uitdagingen

De nieuwe Omgevingswet biedt veel mogelijkheden ten opzicht van de "oude" Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). Het ligt dus voor de hand om in te spelen op die mogelijkheden. Daar kiezen wij dan ook voor. Tegelijkertijd brengt de nieuwe wet een aantal uitdagingen met zich mee. Er zijn

vragen waar nog geen antwoord op gegeven kan worden omdat er nog geen ervaring met alle onderdelen van de Omgevingswet is opgedaan.

Maar dat wil niet zeggen dat er niet al beelden zijn over de uitdagingen die op onze gemeente afkomen. Sommige beelden zijn gebaseerd op onze eigen ervaringen met de recente transities in het sociale domein. Weer andere beelden zijn aangedragen vanuit de eerste ervaringen in andere gemeenten. Zonder uitputtend te willen zijn zien wij de volgende uitdagingen en vraagpunten:

- Hoe gaan wij in de toekomst om met verschillende belangen in onze gemeente? Hoe gaan wij om met het algemeen belang en wijk- en buurtoverstijgende zaken? Wat betekent dat voor onze rol?
- Wat is de betekenis van co-creatie in onze planvormingsprocessen en hoe zorgen wij ervoor dat degenen die daadwerkelijk een belang hebben, ook echt participeren?
- Op welke wijze willen én kunnen wij invulling gaan geven aan de zogeheten lokale bestuurlijk afwegingsruimte?
- Hoe zorgen wij voor voldoende draagvlak om bestuurlijke keuzes te legitimeren? Hoe houden we onze inwoners betrokken? En hierbij niet onbelangrijk: Hoe zorgen wij bij gebiedsgerichte participatie voor een juiste afstemming naar de voor de hele gemeente geldende afspraken?
- Bekend is dat vergunningsvrij bouwen meer mogelijkheden voor initiatiefnemers gaat bieden. Maar wat betekent dat voor toezicht en handhaving? En wat zijn de financiële consequenties? En niet onbelangrijk: wat betekent dit voor draagvlak in de buurt?
- Het zwaartepunt van het vergunningverleningsproces verschuift – ook voor belanghebbenden – naar de voorkant. Wat betekent dit voor bijvoorbeeld dienstverlening?
- Wat weegt zwaarder: controle of vertrouwen? En hoe gaan wij om met geconstateerde afwijkingen? Wat doen we als de regels niet worden nageleefd?

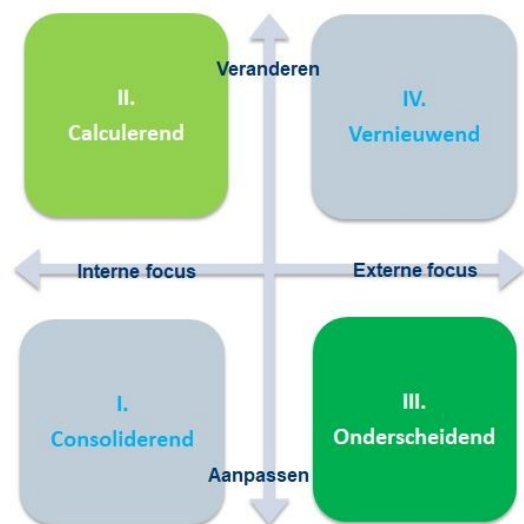
Een deel van deze uitdagingen past volledig in het geformuleerde kernvragen (hoofdstuk 1) en bijbehorende zeven subvragen (hoofdstuk 2). Dat deel gaan wij dan ook van een antwoord voorzien in deze Programmavisie. En een deel van de uitdagingen kan pas worden opgepakt bij de uitwerking van omgevingsvisie en daarna omgevingsplan.

6. Invoeringsstrategie

Wij hebben aan de hand van het VNG dialoogmodel met verandertypen (zie bijlage 1) stilgestaan bij de strategie die het beste bij onze gemeente past als het om het toepassen van de Omgevingswet gaat. Twee belangrijke invalshoeken spelen daarbij een rol. Zo willen wij aan de ene kant de huidige kwaliteiten van onze gemeente zonder meer vasthouden en versterken. Dan ligt een consoliderende strategie voor de hand. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat wij als gemeente juist willen vernieuwen en initiatiefnemers willen uitdagen. Dan is de daarbij behorende vernieuwende strategie juist de aangewezen weg.

Onze conclusie is dat wij voor het *werken met* de Omgevingswet dienen te kiezen voor een zogeheten gemengde strategie. Dat betekent dat bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie en aansluitend bij het opstellen van het omgevingsplan wij per (deel-) gebied en per beleidsthema beoordelen welke strategie daar het meest passend is. In onze optiek wordt daarmee op de meest effectieve wijze recht gedaan aan de enorme diversiteit binnen onze gemeente.

Voor de *invoering* van de Omgevingswet kiezen wij op dit moment voor een strategie die het mogelijk maakt goed in te spelen op het gedachtengoed van de Omgevingswet. In onze optiek is dat de onderscheidende strategie: we gaan het anders doen dan

Omgevingswet: strategie invoering

in de huidige situatie. Tegelijkertijd kiezen wij er voor om effectief met de nieuwe wet om te gaan. Met andere woorden: calculerend. Het zwaartepunt voor de invoering blijft echter onderscheidend. Voorbeelden wat onderscheidend is:

- Dienstverlening: informatie vanuit de gemeente ook beschikbaar stellen in publiektoegankelijke gebouwen. Of als medewerker bij de persoon langs te gaan om zo de niet digivaardigen toch dezelfde informatie te kunnen geven;
- Planproces: standaard/klassiek neemt één team meestal uit afdeling RO het voortouw en stuurt stukken naar andere afdelingen met verzoek op reactie (vaak grotere doorlooptijd) en met werkateliers reageer je meer gelijktijdig en kun je ook het proces integraal oppakken en met een kortere doorlooptijd. De werkateliers kunnen dan ook bestaan uit interne en externe stakeholders.

Belangrijke kanttekening bij de keuze voor het begrip onderscheidend en de keuzes voor de begrippen bij de verschillende ambities die onder punt 8 aan bod zullen komen is wel dat de begrippen van ondergeschikt belang zijn. Wij zien de begrippen en het schema van de VNG als een houvast, een mogelijkheid om te categoriseren. Er is echter veel ruimte voor nuances binnen de 4 begrippen dus willen wij wijzen op het feit dat het toch vooral om de inhoud gaat die we per ambitie / thema zullen benoemen en verder uitwerken. Het gaat dus niet zozeer om de op zichzelf staande begrippen maar om de inhoud.

1. Oprichting aan het college

- a) Voor het invoeringstraject Omgevingswet en de uitwerking van ons instrumentarium de onderscheidende strategie als zwaartepunt te hanteren en bij de voorstellen voor het instrumentarium aan te geven hoe dit is gebeurd.

7. Voorschoten en Wassenaar

Wij hechten aan een goede samenwerking met de gemeente Voorschoten. Waar mogelijk kiezen wij voor het gezamenlijk optrekken. Op een aantal beleidsterreinen hebben wij vergelijkbare ambities en op sommige beleidsterreinen kiezen wij duidelijk voor onze eigen benadering. Dat geldt ook voor de invoering van de Omgevingswet. Wij stemmen dit verder af met het gemeentebestuur van Voorschoten.

8. Onze Ambities

Vooraf

Op 18 december 2017 heeft een delegatie van onze 'oude' raad stilgestaan bij verschillende keuzes die bij de ambitiebepaling zich aandienen. Mede naar aanleiding van die bijeenkomst, maar ook naar aanleiding van het VNG-bordspel, en kijkend naar vigerende beleidsdocumenten en uitgangspunten zijn destijds keuzes gemaakt en is er een concept-Programmavisie opgesteld. Vervolgens is de 'nieuwe' raad aan de slag gegaan met de Omgevingswet en de Programmavisie. Om te beginnen is er op 24 april 2018 door de VNG een presentatie gehouden over de Omgevingswet. Vervolgens is een delegatie van de raad gedurende 2 sessies, op 19 en 26 juni 2018, in dialoog gegaan over de liggende concept-Programmavisie waarbij in de tweede sessie besloten is om deze Programmavisie op een aantal punten bij te stellen.

Gedurende de verschillende sessies is telkens recht gedaan aan de verschillende meningen en opvattingen die binnen onze raad leven. Tegelijkertijd is het zaak om helderheid te geven waarmee de verdere implementatie kan worden opgepakt.

Omgevingskwaliteit voorop

Onze gemeente kenmerkt zich door een hoge kwaliteit van de leefomgeving. Diversiteit in woongebieden, diversiteit in natuurgebieden en de diversiteit in werk- en bedrijvenlocaties zijn kenmerkend. Het ligt voor de hand dat dit minimaal in stand blijft, zodat er sprake blijft van een mooie en

aantrekkelijke gemeente. In de huidige Structuurvisie zijn al duidelijke inhoudelijke uitgangspunten opgenomen voor die omgevingskwaliteit.

Wij kiezen er voor om de omgevingskwaliteit door ons als gemeenteraad te laten vaststellen. Uitgangspunten voor de kwaliteit worden opgenomen in de omgevingsvisie terwijl de concretisering in het omgevingsplan wordt opgenomen. Het heeft onze voorkeur om met zogeheten open normen of doelvoorwaarden¹ te werken waar mogelijk. We behouden echter oog voor wat bescherming heeft, zoals de groene omgeving een onderscheidend punt van Wassenaar. Cultuurhistorisch erfgoed en gebieden met een bepaalde beeldkwaliteit moeten natuurlijk gewaarborgd blijven (gesloten normen) maar voor overige gebieden, en waar mogelijk binnen gebieden met cultureel erfgoed, willen we graag zo veel mogelijk aan de slag met open normen en doelvoorwaarden. Dit komt tevens terug in het coalitieakkoord. In onze optiek biedt dat de meeste garantie om de huidige kwaliteiten van de omgeving te behouden en te versterken. En er zal sprake zijn van minder regeldruk, minder bureaucratie en minder kosten. Daarnaast is deze methode uitnodigend en biedt deze methode ook de meeste ruimte voor initiatiefnemers. Een van de consequenties van onze keuze is dat er vooral in de beginfase van planinitiatieven veel nadrukkelijke met directe betrokkenen en belanghebbenden overleg gevoerd zal moeten worden (participatie). Dat laat onverlet dat in een aantal situaties een strakke aanpak vooraf middels gesloten normen en middelvoorwaarden² de beste aanpak is. Zo zal voor ons cultureel erfgoed ongetwijfeld die strakkere aanpak nodig zijn terwijl op bijvoorbeeld bedrijvenlocaties juist meer ruimte voor nieuwe initiatieven gewenst is.

2. Opdracht aan het college

- a) Bij de voorbereiding en het opstellen van de omgevingsvisie:
  - o De raad het plan van aanpak om te komen tot de omgevingsvisie vast te laten stellen
  - o De met de raad bediscussieerde uitgangspunten voor de omgevingskwaliteit in de visie op te nemen
- b) Bij de voorbereiding en het opstellen van het omgevingsplan:
  - o De raad het plan van aanpak om te komen tot een omgevingsplan vast te laten stellen
  - o De concretisering van de omgevingskwaliteit op te nemen in het omgevingsplan
- c) De voorkeur bij het uitwerken van de omgevingsvisie: het werken met open normen of doelvoorwaarden waar het kan en gebruiken van gesloten normen waar het moet.

Ruimte voor initiatieven

De gemeente is niet als enige aan zet om vraagstukken op te lossen. Gemeentebesturen en gemeentelijke organisaties zijn een onderdeel van een netwerk van inwoners, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke partners. Daarom is het belangrijk om open te staan voor kansrijke initiatieven en ontwikkelingen die uit dit netwerk voortkomen. Tevens is het essentieel met elkaar in gesprek te blijven bij het vormgeven van die ontwikkelingen. In ons coalitieakkoord staat letterlijk: *'Wij zien de Omgevingswet als een kans om meer ruimte en vrijheid aan onze inwoners te bieden met duidelijke waarborgen en afspraken. Daardoor kunnen zowel professionele ontwikkelaars als inwoners eenvoudiger en sneller initiatieven realiseren'*.

Het belangrijkste dilemma dat bij dit thema speelt is de balans tussen rechtszekerheid en flexibiliteit. Gezien de doelstellingen van de Omgevingswet en gezien de vraagstukken in onze gemeente kiezen wij voor meer flexibiliteit. Wij kiezen er voor om deze soms complexe afweging niet vooraf al te maken. Wij kiezen er dus voor om de feitelijke keuzes, of iets passend is, te maken bij het opstellen van het omgevingsplan dan wel wanneer zich concrete projecten aandienen waar het omgevingsplan nog niet in heeft voorzien maar die in onze ogen wel een meerwaarde voor onze gemeente kunnen opleveren.

---

¹ Open normen of doelvoorwaarden beschrijven het gewenste effect (oftewel het WAT) en laat de wijze van uitvoeren over aan de initiatiefnemer.

² Gesloten normen of middelvoorwaarden omschrijven HOE iets dient te gebeuren en zijn directief en laten weinig ruimte aan de initiatiefnemer

In de basis denken en acteren wij altijd zoveel mogelijk vanuit de ja, mits, houding. Belangrijk detail daarbij is het feit dat dit proces dynamisch is: in het beginstadium van de implementatie van de Omgevingswet zullen er nog veel zaken waar de raad bevoegd is langs de raad komen, het blijft immers een experimentele fase. Na verloop van tijd zullen, waar mogelijk, bevoegdheden aan het college worden overgedragen in het kader van de zogeheten delegatiebevoegdheid.

3. Opdracht aan het college

- a) Keuzes over rechtszekerheid en flexibiliteit in het kader van initiatieven (concrete projecten en opstellen van het omgevingsplan) aan ons voor te leggen en ons zo vroeg mogelijk in het traject te betrekken
- b) Bij het uitvoeren van activiteiten in kader van de Omgevingswet te denken en acteren vanuit de "ja, mits" houding

Integraal werken

Per gemeente worden de activiteiten, nog meer dan nu, in samenhang opgepakt met betrokkenen en belanghebbenden. Het gaat dan om samenhang tussen zowel verschillende ruimtelijke en sociale deelonderwerpen, maar ook tussen beleid, uitvoering en handhaving.

De Omgevingswet biedt kansen om een integrale benadering van vraagstukken in het fysieke domein, en dat uiteraard in samenhang met relevante onderdelen uit het sociale domein verder te ontwikkelen. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om zoveel mogelijk, naast de gebruikelijke thema's uit de (klassieke) ruimtelijke ordening en de nieuwe thema's uit de Omgevingswet (waaronder gezondheid en (fysieke en sociale) veiligheid) ook thema's als energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid onderdeel te laten uitmaken van de integrale planvorming. En niet in de laatste plaats vinden wij dat de verbinding met het sociale domein zonder meer gelegd moet worden met de thema's gezondheid, betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid.

Dat betekent dat de planprocessen soms wellicht complexer zijn en in een aantal gevallen langer duren ten opzichte van de huidige situatie. Dit kan gevolgen hebben binnen onze werkorganisatie en voor ons als bestuur. Maar dat weegt niet op tegen de integrale benadering waarmee wij volledig in de geest van de Omgevingswet handelen. Maar dit betekent niet dat het roer nu 180 graden omgaat. Zoveel als mogelijk zullen wij vraagstukken integraal benaderen. Echter soms is dit gewoonweg helemaal niet nodig. Het is niet de bedoeling dat we alles geforceerd integraal moeten gaan doen.

Aangezien wij kiezen voor een integrale aanpak betekent dit dat wij als raad voorafgaand aan de planprocessen de kaders willen stellen. Soms is dat al gebeurd via de omgevingsvisie dan wel het omgevingsplan. Maar in een aantal gevallen, bijvoorbeeld bij complexe locatie-ontwikkelingen stellen wij vooraf (aanvullende) kaders middels bijvoorbeeld een nota van uitgangspunten. Deze werkwijze betekent dat initiatiefnemers snel helderheid hebben over de randvoorwaarden en kaders.

4. Opdracht aan het college

- a) In het plan van aanpak omgevingsvisie laten zien op welke manier de thema's gezondheid, (fysieke en sociale) veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid onderdeel gaan uitmaken van de omgevingsvisie en hoe de verbinding wordt gelegd met de thema's betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid
- b) Bij bijvoorbeeld complexe locatie-ontwikkelingen (aanvullende) kaders te vragen aan de raad

Participatie

Wij hebben ons de vraag gesteld hoe intensief inwoners betrokken dienen te worden bij zowel de *invoering* als de concrete *uitvoering* van de nieuwe wet. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om onze huidige werkwijzen te continueren en waar nodig zelfs uit te breiden. Onze huidige werkwijze is vastgelegd in de beleidsnota "ALLEMAAL BURGERS, Over het betrekken van burgers bij de lokale politiek" (23 september 2013). Begin 2019 volgt nieuw participatiebeleid dat na vaststelling als

basis zal dienen voor het betrekken van burgers. Dat betekent dat wij meer willen doen dan de wettelijke verplichtingen en de uitgangspunten uit genoemde beleidsnota. In de geest van de Omgevingswet gaan wij zoveel mogelijk werken met co-creatie en participatie. Dat betekent dat wij afstappen van onze klassieke rol als "allesbepaler" en die graag inruilen voor de rol van "gesprekspartner" en "facilitator". In de basis willen we zoveel mogelijk meewerken.

Wij zoeken nadrukkelijk de participatie met inwoners van onze gemeente op, ook dit is een belangrijk onderdeel van het coalitieakkoord. Deze keuzes betekenen dat wij, en met ons het college en de werkorganisatie, een extra inspanning moeten leveren. Dit moet nog nader worden uitgewerkt, hierbij kunnen verschillende experimenten verhelderend werken om uiteindelijk te komen tot de juiste keuze.

In de Omgevingswet is het begrip draagvlak een essentieel begrip. Een initiatiefnemer moet zijn verantwoordelijkheid nemen en zorgdragen voor het draagvlak voor zijn/haar initiatief. Natuurlijk hebben wij nog steeds een rol maar die richt zich in eerste instantie op het faciliteren van initiatiefnemers. Pas in tweede instantie is het aan ons om bij de beoordeling van het initiatief tevens te beoordelen in hoeverre het draagvlak daadwerkelijk aanwezig is. Gezien de complexiteit van het begrip *draagvlak* heeft het onze voorkeur om vooraf regels mee te geven op welke wijze initiatiefnemers dat draagvlak dienen te verwerven en vervolgens aan te tonen. Bij de nadere uitwerking van die regels bekijken wij of wij ons beperken tot enkel procedurele regels dan wel dat wij ook inhoudelijke criteria vooraf willen meegeven.

Dat betekent dat dat initiatiefnemers vooraf weten op welke wijze zij met het begrip draagvlak dienen om te gaan. Ons inziens zal in ieder geval het toetsen van het draagvlak al vroeg in een proces plaatsvinden, liefst nog voordat een initiatief bij de gemeente komt. Op deze manier wordt een initiatiefnemer ook nog meer eigenaar van dit proces. Overigens ligt het voor de hand dat wij, zonder daar verkeerd gebruik van te maken, altijd ruimte houden voor de afweging op raadsniveau tussen het algemene belang en het individueel belang van het initiatief.

Essentieel bij elk participatietraject is dat wij vooraf aangeven waar de participatie over gaat en wat wij met de resultaten van die participatie gaan doen. Dat draagt bij aan het (herstel van het) vertrouwen van de burger in de overheid. En wij verwachten dat daarmee de bereidheid toeneemt om te participeren. In onze optiek draagt dat vervolgens weer bij aan de saamhorigheid en de betrokkenheid in onze gemeente.

5. Opdracht aan het college

- a) In de geest van de Omgevingswet te werken, waarbij onze rol van "allesbepaler" verandert naar de rol van gesprekspartner en facilitator
- b) Te komen tot een set van participatie-instrumenten die invulling geven aan de uitgangspunten van de Omgevingswet. Hiervoor een experiment te benoemen en uit te voeren, dat hieraan kan bijdragen

Dienstverlening

Ons beeld is dat onze inwoners tevreden zijn over de huidige dienstverlening die de gemeente hen biedt. Een eerste keuze is dat wij de huidige dienstverlening continueren waarbij we ons ervan bewust zijn dat goed altijd nog beter kan. Een open en transparante bestuurscultuur en goede communicatie met de Wassaenaarders zien wij als belangrijke speerpunten en deze zijn dan ook opgenomen in het coalitieakkoord.

Onderdeel van de dienstverlening is de wijze waarop alle informatie voor initiatiefnemers, betrokkenen en belanghebbenden beschikbaar is. Het op rijksniveau in ontwikkeling genomen Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) is wat ons betreft een goede aanzet ondanks het feit dat er nog veel onduidelijkheden zijn. In onze optiek zijn wij geen "koploper" bij de verdere ontwikkeling van de DSO. Wij kiezen voor aansluiting bij elders goed ontwikkelde systemen. Tegelijkertijd moeten wij vaststellen dat een optimale digitalisering niet betekent dat al onze inwoners zich optimaal bediend voelen. Wij zijn van mening dat er juist ook oog moet zijn voor de individuele burger die niet zo

digi-vaardig is. Dat betekent dat wij naast de reguliere (en straks wettelijk voorgeschreven hulpmiddelen) ook moeten zorgen voor de meer persoonlijke benadering. Met andere woorden: meer klassieke "hulpmiddelen" zoals spreekuren op het gemeentehuis en andere publieke gebouwen dienen zonder meer onderdeel te zijn van onze dienstverlening.

Onderdeel van de dienstverlening is een nog actievere externe communicatie: wij treden nog meer naar buiten om het gesprek aan te gaan. Wij kunnen niet meer volstaan met publiceren van plannen en regels en het aankondigen van initiatieven en bijbehorende procedures. In de geest van de Omgevingswet ligt het voor de hand veel meer openheid te geven om daarmee de betrokkenheid, en daarmee automatisch het draagvlak, te vergroten. Dat betekent dat op basis van de programmavisie voor de invoering van de Omgevingswet een apart communicatietraject wordt ontwikkeld. Dit traject dient na vaststelling van de Programmavisie te starten.

6. Opdracht aan het college

- a) In het kader van de digitalisering te onderzoeken welke goed ontwikkelde systemen er zijn waarop de gemeente kan aansluiten
- b) Richt de digitalisering zo in dat niet digi-vaardige inwoners een gelijke informatievoorziening krijgen
- c) Een communicatieplan op te stellen voor actievere externe communicatie over de Omgevingswet met aandacht voor de voorstellen in het kader van participatie

Deregulering of andere regulering

Het rijk brengt 26 wetten onder in één nieuwe wet. Er verdwijnen ruim 4500 wetsartikelen. En het aantal Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) wordt ook drastisch teruggebracht evenals het aantal ministeriële regelingen.

Onze inzet is dat wij teruggaan in onze regelgeving en verordeningen (deregulering). Ook in het coalitieakkoord komt dit punt sterk naar voren: *'Het nieuwe college ontwikkelt een verantwoorde dereguleringsnota, waarin ook de welstandscommissie wordt beperkt en het cultureel erfgoed meer ruimte krijgt. Wij geven aan eigenaren meer vrijheid en invloed op hun eigen omgeving om de regeldruk, de bureaucratie en de kosten te verminderen. Ons uitgangspunt is vertrouwen, met duidelijke waarborgen.'* Vertrekpunt is in ieder geval het schrappen van die regels die geen bijdrage (meer) leveren aan het realiseren van het huidige beleid. Maar wij willen daar verder in gaan. Teneinde de juiste keuzes te maken kiezen wij er voor eerst een analyse te maken van nut en noodzaak van onze huidige set van regels en verordeningen. Tegelijkertijd gaan wij analyseren welke regels en verordeningen opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan. Overigens loopt op dit moment de Pilot Dorps haven waar de andere wijze van regelgeving centraal staat.

En om die analyses compleet te maken kiezen wij er voor om de huidige opzet van onze regelgeving te actualiseren. Uitgangspunt daarbij is dat wij straks zoveel mogelijk regels onder brengen in het omgevingsplan. Deze keuze betekent dat wij zoveel mogelijk invulling geven aan één van de verbeterdoelen van de Omgevingswet: verhogen inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regelgeving. We doen dit zonder dat we daarbij de gewenste kwaliteit uit het oog verliezen. We hebben vertrouwen in 'minder' kaders zolang we in dialoog blijven met bijvoorbeeld een initiatiefnemer en de omgeving en kijken daarbij altijd naar het spanningsveld tussen algemeen en individueel belang.

Voor de volledigheid: wij trekken duidelijk lering uit eerdere processen die deregulering tot doel hadden. Wij zijn ons daarbij bewust van het feit dat *zeggen* en *doen* twee verschillende zaken zijn. Maar in de nieuwe raadsperiode ligt het voor de hand om juist weer nieuwe uitdagingen op te pakken. En deregulering is er daar zonder meer één van.

7. Opdracht aan het college

- a) Te komen met een analyse van:
  - a) Nut en noodzaak van onze huidige set regels en verordeningen
  - b) Welke regels en verordeningen opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan

- b) De huidige opzet van onze regelgeving te actualiseren, waarbij als uitgangspunt geldt dat zoveel mogelijk regels onder het omgevingsplan worden gebracht.

Vertrouwen buiten

Loslaten en dereguleren zijn doelen in de Omgevingswet. Ook gaat de Omgevingswet uit van (het herstel van) vertrouwen. Vertrouwen tussen burger en overheid maar ook het vertrouwen tussen inwoners onderling. Met andere woorden: je hebt niet altijd regels nodig om bepaalde resultaten te bereiken. In onze overtuiging willen inwoners het beste voor hun omgeving. Dus hoeft de overheid niet (altijd) meer in te grijpen. En de belanghebbenden/omwonenden zorgen wel voor corrigerende acties.

Wij gaan middels heldere kaders in de omgevingsvisie die vervolgens op een slimme manier vertaald zijn in het omgevingsplan in ieder geval onze bijdrage leveren aan dat (nieuwe) vertrouwen. Wij kiezen er dan ook voor om inwoners om te beginnen te betrekken bij de invoering van de Omgevingswet in onze gemeente. Maar vervolgens ook, en dat zal intensiever zijn ten opzichte van de huidige situatie, bij de uitwerking van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Overigens is het geven van vertrouwen en het loslaten één kant van de medaille. Wij vragen van onze inwoners ook een grotere verantwoordelijkheid. Dat betekent overigens niet dat straks alles helemaal open ligt. We gaan van top-down meer naar bottom-up. Er zal sprake zijn van maatwerk per case. Daarbij gaat het om de individuele afweging per case in relatie tot de meerwaarde voor de samenleving.

8. Opdracht aan het college

- a) Onze inwoners te betrekken bij de invoering van de Omgevingswet in onze gemeente
- b) Bij de uitwerking van de omgevingsvisie en het omgevingsplan oog te hebben voor
- o de relatie gemeente – inwoner
  - o hoe meer aan andere partijen kan worden overgelaten, zonder de rol van “allesbepaler”

Vertrouwen binnen

De Omgevingswet geeft expliciet aan dat er nieuwe afspraken tussen raad en college gemaakt moeten worden voor de afhandeling van initiatieven waarbij het omgevingsplan aangepast dient te worden. Zo'n set van afspraken is op zich niet nieuw. Ook in de huidige situatie zijn er goede werkafspraken. De wet legt in eerste instantie de bevoegdheid voor planaanpassingen bij de gemeenteraad. Via een delegatiebevoegdheid kan daarvan worden afgeweken en kunnen wij als raad onze bevoegdheid op dit punt overdragen aan het college.

Wij kiezen er op dit moment voor nu nog geen delegatiebevoegdheid in te bouwen. Wij willen graag een actieve rol hebben bij de invoering van de Omgevingswet en de eerste jaren waarin met die wet gewerkt wordt. Dat betekent dat wij zelf besluiten nemen over eventueel gewenste aanpassingen van het omgevingsplan. Technisch gesproken betekent dit dat er langere proceduretijden kunnen optreden rekening houdend met onze reguliere raadsproces. Daar staat tegenover dat wij nu meer waarde hechten aan een sterkere integrale afweging op basis van onze eigen kaders. Wij zijn van mening dat de wetgever een versterking van de kaderstellende rol beoogt en wij willen die lijn graag volgen.

Hoe wordt regionaal samengewerkt?

De samenwerking Voorschoten – Wassenaar is evident. Er is sprake van twee verschillende gemeenten met (veel) raakvlakken en overeenkomsten. Het is dus niet meer dan logisch dat er in het brede fysieke domein gekeken wordt waar ontwikkelingen in beide gemeenten elkaar kunnen versterken. Gezamenlijk optrekken waar het kan is daarbij het uitgangspunt. Het feit dat samen met Voorschoten gekozen is voor één werkorganisatie leidt automatisch tot (intensievere) samenwerking.

Ten aanzien van de samenwerking³ met de andere regiogemeenten en de ketenpartners kiezen wij in principe voor een intensivering, ook dit is een punt uit het coalitieakkoord. Uitgangspunt daarbij is dat wij daar wel baat bij dienen te hebben. Dat betekent dat wij de keuzes voor een eventuele intensivering van de samenwerking graag op raadsniveau maken. Dat betekent dat wij voorafgaand aan verdere stappen in die samenwerking betrokken moeten zijn vanuit onze kaderstellende rol.

Een apart hoofdstuk in de samenwerking is wat ons betreft de wijze waarop onder meer omgevingsdienst en veiligheidsregio betrokken zijn bij de invoering van de Omgevingswet in onze gemeente. De neiging is om meer regie te willen hebben op het functioneren en presteren van genoemde organisaties in de wetenschap dat de huidige situatie op hoofdlijnen goed genoeg is. Wij vinden in ieder geval wel dat onze opdrachtgeversrol naar die organisaties, en dat in lijn met de versterking van onze kaderstellende rol, duidelijk op een hoger plan gebracht moet worden. Hoe dit verder vorm krijgt zal nog verder moeten worden uitgewerkt.

9. Opdracht aan het college

- a) Keuzes over de mogelijke intensivering van regionale samenwerking die nodig is in kader van de Omgevingswet aan ons voor te leggen

Houding/gedrag/cultuur

Vanuit het verantwoordelijk ministerie is aangegeven, dat de invoering van de Omgevingswet slaagt indien er een cultuuromslag (werken vanuit "ja, mits", meer gebiedsgericht, meer opgavegericht, meer samenwerken met onze ketenpartners en de samenleving) wordt gemaakt. Die stellingname kunnen wij onderschrijven maar wij zijn wel van mening dat ook hier sprake moet zijn van lokaal maatwerk. Ons beeld is namelijk dat wij op een aantal onderdelen al werken in de geest van de Omgevingswet. Dit geldt in ieder geval voor participatie met als voorbeeld de totstandkoming van de Structuurvisie in 2017. Maar ook bij vergunningverlening en dienstverlening menen wij op de goede weg te zijn. Toch willen wij hier een beter beeld van krijgen. Om die reden kiezen wij er voor om op korte termijn een beknopte analyse te laten maken teneinde gericht aan de slag te gaan daar waar de cultuuromslag daadwerkelijk wel nodig is.

Bij het opzetten van de analyse kiezen wij ervoor om naar de hele ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college te kijken. En wij zijn van mening dat ook bijvoorbeeld projectontwikkelaars, belangengroepen en inwoners kennis dienen te nemen van de nieuwe Omgevingswet en de daarbij gewenste cultuur, houding en gedrag. Onze keuze daarbij is dat wij zowel de interne als de externe communicatie over de Omgevingswet op korte termijn willen starten. Dit in de wetenschap dat in de Werkorganisatie al enige tijd geleden de eerste stappen voor de invoering van de Omgevingswet gezet zijn.

10. Opdracht aan het college

- a) Een beknopte analyse op hoofdlijnen te maken om gericht aan de slag te kunnen gaan met de benodigde verandering in houding/gedrag/cultuur. In de analyse willen we het volgende terugzien:
  - o Welke houding en gedrag vraagt het werken in de geest van de Omgevingswet van de raad, college en ambtelijke organisatie
  - o Wat doen we nu al (nulmeting)
  - o Welke stappen moeten we wanneer nemen om te kunnen werken in de geest van de Omgevingswet
- b) De interne en externe communicatie over de invoering van de Omgevingswet te starten, waarbij de verandering van werkwijze en aanpak één van de belangrijke punten is.

Rol van de raad bij de invoering

De invoering van de Omgevingswet kan beschouwd worden als een "technische operatie" die in het kader van de bedrijfsvoering noodzakelijk is. Dan kan de raad gewoon op afstand blijven. Tegelij-

---

³ Op thema's rondom de invoering Omgevingswet wordt samengewerkt binnen de regio Haaglanden en Hart van Holland (regionale agenda omgevingsvisie 2040)

kertijd kan beargumenteerd worden dat de vraag "wat voor een type gemeente willen wij zijn" een typische vraag juist op raadsniveau is.

Wij kiezen er nadrukkelijk voor om de rol van de raad te versterken. Met andere woorden wij hechten aan een sterke kaderstellende rol zeker als het gaat om het totale fysieke domein. Immers daarmee achten wij de kans het grootst dat het DNA van onze gemeente behouden blijft. Daarbij zijn wij van mening dat de invoering van een nieuwe wet van meet af aan goed moet gebeuren.

Dat betekent dat wij voor een directe betrokkenheid van de raad kiezen in het verdere invoeringstraject. Het ligt daarbij voor de hand dat een aparte raads werkgroep een centrale rol in dat traject krijgt. En dat betekent ook dat wij frequent ons zullen laten informeren over de voortgang. Uitgangspunt is dat die raads werkgroep in ieder geval maandelijks geïnformeerd wordt door het college. Tevens kiezen wij er voor dat alle nieuwe keuzes die zich in het invoeringstraject aandienen in ieder geval aan genoemde raads werkgroep worden voorgelegd. Opgemerkt wordt dat wij de verdeling van de bevoegdheden tussen de reguliere commissiestructuur en de in te stellen raads werkgroep bij de start van de raads werkgroep vastleggen. Kortom, de exacte spelregels waarmee de raads werkgroep aan de slag gaat moeten nog worden opgesteld.

Bij de verdere uitwerking van omgevingsvisie en omgevingsplan gaan wij vooraf uitgangspunten meegeven waar die nieuwe instrumenten in onze ogen tenminste aan dienen te voldoen. Dat is telkens maatwerk. Maar wij pakken dat graag op aangezien wij zien dat wij als raadsleden, met het mandaat dat wij middels de verkiezingen hebben verkregen, mandaat hebben en dus ook leidend dienen te zijn zeker als het over trajecten gaat waarbij kaderstelling een rol speelt.

11. Opdracht aan het college

- a) In uw programmaplan (uitvoeringsplan) mee te nemen op welke manier u ons frequent informeert over de voortgang en inhoud
- b) Nieuwe keuzes die zich in het invoeringstraject aandienen aan ons voor te leggen
- c) Waar nodig bijeenkomsten te organiseren vooruitlopend op formele besluitvorming om ons gericht en breder te kunnen informeren over specifieke onderwerpen. Inwoners, belanghebbenden en specialisten kunnen tijdens de bijeenkomsten aan het woord gelaten worden
- d) In de plannen van aanpak omgevingsvisie en omgevingsplan de volgende stap mee te nemen: de raad geeft uitgangspunten mee waar deze nieuwe instrumenten tenminste aan dienen te voldoen

Fasering en planning

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is op dit moment vastgelegd op 1 januari 2021. Dat betekent dat vanaf begin 2019 er nog twee volle jaren resteren. Daarnaast gelden er straks als gevolg van de invoeringwet overgangstermijnen.

Toch kiezen wij er voor om nu al te starten met het opstellen van de omgevingsvisie en zo snel mogelijk daarna met het opstellen van het integrale omgevingsplan. Wij zijn namelijk van mening dat onze samenleving, onze mooie gemeente een andere werkwijze en een andere inhoudelijke benadering van vraagstukken in het brede fysieke domein vraagt. Ons huidige instrumentarium met bestemmingsplannen en een veelheid aan regels en verordeningen daarnaast is wat ons betreft onvoldoende toegesneden op die maatschappelijke veranderingen. Overigens gaan wij er van uit dat de beleidsinhoud, zoals onder andere vastgelegd in de Structuurvisie, overeind blijft. De kracht moet juist gevonden worden in het optimaal toepassen van het nieuw instrumentarium.

Rekening houdend met de financiële randvoorwaarden stellen wij aan het begin van onze raadsperiode deze programmavisie vast. Dat betekent dat wij, nadat wij deze programmavisie hebben vastgesteld, eerst aan de slag zullen gaan met het opstellen van de omgevingsvisie en later met het opstellen van het omgevingsplan. Wij dragen het college op om ons actief hierbij te betrekken, ons in staat te stellen hiervoor kaders te formuleren en verzoeken het college ons hiertoe een plan voor te leggen.

12. Opdracht aan het college

- a) Ons te informeren over hoe u de door ons gegeven opdrachten gaat uitvoeren (inclusief stappen en tijdspad)

Samenvatting

In onze programmavisie invoering Omgevingswet staan onze ambities verwoord voor de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Bij elke ambitie wordt een opdracht aan het college geformuleerd aan de hand waarvan verdere voorbereidende activiteiten worden uitgevoerd, zodat we (raad, college, werkorganisatie, inwoners en andere partners) vanaf 1 januari 2021 met de Omgevingswet kunnen werken.

- a) *Welke invoeringsstrategie wordt gekozen?* Uitgaande van het VNG dialoogmodel verandertypen kiezen we in principe voor een gemengde strategie waarbij het accent op de onderscheidende strategie ligt met voor enkele onderdelen een calculerende strategie (zie bijlage 1 voor de toelichting op de verschillende strategieën).
- b) *Welke fasering wordt aangebracht in het invoeringstraject?* We benoemen geen concrete fasering, maar spreken wel uit dat nu al gestart dient te worden met de omgevingsvisie om zo snel mogelijk daarna het integrale omgevingsplan op te stellen. Daarnaast geven we per ambitie aan wat we van het college verwachten.
- c) *Hoe worden burgers betrokken bij de invoering en uitvoering?* Uitgangspunt is het huidige beleid welke is vastgelegd in "ALLEMAAL BURGERS, Over het betrekken van burgers bij de lokale politiek". Daarbij gaan we in de geest van de Omgevingswet zoveel mogelijk werken met co-creatie en participatie. Begin 2019 volgt nieuw participatiebeleid dat na vaststelling als basis zal dienen voor het betrekken van burgers.
- d) *Welke dienstverlening wordt nagestreefd?* Uitgangspunt is continueren van het huidige niveau van dienstverlening, waarbij we ons ervan bewust zijn dat goed altijd nog beter kan (waar mogelijk verbeteren in lijn met het coalitieakkoord). Wel dient nog meer ingezet te worden op een open en transparante bestuurscultuur en een goede communicatie zoals dat ook in het coalitieakkoord is opgenomen.
- e) *Wat legt de raad vast en wat laat hij over aan het college?* Op dit moment wordt nog niet gekozen om gebruik te maken van de delegatiebevoegdheid zoals die is opgenomen in de Omgevingswet. Uitgangspunt voor ons is een actieve rol bij de invoering van de wet en het opdoen van ervaring in de eerste jaren van het werken met de wet.
- f) *Hoe wordt regionaal samengewerkt?* Er wordt gekozen voor een intensivering van regionale samenwerking met andere regiogemeenten en ketenpartners, maar dat moet dan wel ten goede komen aan de Wassenaarse samenleving. We willen eventuele besluiten over de intensivering zelf nemen.
- g) *Welke houding en cultuur zijn gewenst?* We zijn van mening dat er een cultuuromslag dient te komen op alle niveaus van de bestuurlijk-ambtelijke organisatie. Maar eerst zal een analyse gemaakt moeten worden om hier gericht mee aan de slag te kunnen gaan.

9. Financiën

In het Projectplan Bestuurlijk ambitiebepaling invoering Omgevingswet is ook een subvraag geformuleerd ten aanzien van de financiën: Welke financiën worden beschikbaar gesteld? Tijdens de sessies hebben wij aangegeven, dat wij geïnformeerd worden over de financiële effecten van de Programmavisie. Daarna nemen wij een besluit over de ter beschikking te stellen middelen.

Op dit moment is een voorziening getroffen voor de invoering van de Omgevingswet. De omvang van deze voorziening is indertijd bepaald aan de hand van het VNG kostenmodel Omgevingswet (2017). In de begroting 2018 is een voorziening invoering Omgevingswet voor het jaar 2018 begroot € 350.000 en een bestemmingsreserve voor de periode 2019 en 2020 met een bedrag van € 672.000 opgenomen. Bij de eerste uitwerking van dit model medio 2017 is al aangegeven, dat een gedegen inzicht in alle financiële consequenties op dat moment niet te geven was.

Nu, een jaar later, blijft dat nog steeds de belangrijkste boodschap. Er zijn nog steeds onzekerheden waarvan de belangrijkste betrekking hebben op de digitalisering en de automatisering. De uitkomsten van de programmavisie zijn getoetst aan het (verbeterde) VNG kostenmodel Omgevingswet (2018). De in de programmavisie opgenomen ambities vormen onvoldoende aanleiding om het totaalbedrag van € 1.022.000 in de voorziening invoering Omgevingswet en in de bestemmingsreserve invoering Omgevingswet nu aan te passen.

Kostendekkende leges: Er is een taakstelling opgenomen om te zorgen voor extra dekking uit alle leges. Opgemerkt moet worden dat door een toename van "vergunningvrij bouwen" er minder omgevingsvergunningen aangevraagd zullen gaan worden. Aangenomen moet worden dat de kans op meer leges uit omgevingsvergunningen klein is. Daarnaast geldt dat er meer vooroverleg c.q. voorlichting zal plaatsvinden voorafgaand aan vergunningaanvragen. Die extra kosten kunnen naar alle waarschijnlijkheid niet in de legesheffing worden meegenomen. De eerste schatting is dat de opbrengsten van de leges met 10% zullen dalen vanaf 2021. Zodra hier meer duidelijkheid over is wordt dit verwerkt in de begroting.

13. Opdracht aan het college

- a) Aan de hand van de in deze visie gestelde ambities & opdrachten met een nieuwe financiële doorrekening te komen. Hierbij gebruik te maken van de in 2018 vernieuwde VNG kostenmodel invoering Omgevingswet
- b) In het programmaplan (uitvoeringsplan) aan te geven welke middelen nodig zijn per activiteit in 2019 (capaciteit en benodigd budget vanuit de *voorziening invoering Omgevingswet*)
- c) In aanloop naar de begrotingsbehandeling voor het begrotingsjaar 2020 het programmaplan te herijken, zodat duidelijk is of de *voorziening invoering Omgevingswet voldoende is*
- d) Met ons in gesprek te treden en ons keuzes te geven indien onze ambities dan wel landelijke ontwikkelingen ervoor zorgen dat het beschikbaar gesteld budget in de voorziening en bestemmingsreserve niet toereikend blijkt te zijn
- e) Te onderzoeken welke consequenties er zijn door de verwachte daling van de leges vanaf 2021

Tot slot

In hoofdstuk 6 is het model voor de invoeringsstrategieën van de VNG aan bod gekomen. Hierin wordt er gewerkt met 4 begrippen (calculerend, vernieuwend, consoliderend en onderscheidend). Deze begrippen zijn bedoelt om richting te geven. Wij zijn echter van mening dat deze begrippen bij gebruik ervan teveel onder een vergrootglas komen te liggen, hierdoor komen belangrijke nuances welke aanbod komen in onder andere hoofdstuk 8 (thema's en ambities) onder druk te staan. Om die reden willen wij dit schema binnen de verdere uitwerking van de thema's en ambities laten voor wat het is. Het gaat nu juist om de inhoud zoals omschreven in deze programmavisie, het coalitieakkoord en de structuurvisie, niet om containerbegrippen die zoals gezegd belangrijke nuances missen. Wij kiezen er dan ook voor om enkel bij de invoeringsstrategie in hoofdstuk 6 gebruik te maken van deze begrippen, hier hebben wij gekozen voor *onderscheidend* met daarbij de belangrijke kanttekening dat we ook vooral *vernieuwend* willen zijn. Bij de verdere implementatie van de Omgevingswet en het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan zullen deze begrippen verder dan ook niet meer aan bod komen.

Bijlage 1: Verandertypen van de VNG

Voor de invoering van de Omgevingswet heeft de VNG een dialoogmodel met vandertypen ontwikkeld, een hulpmiddel waarmee gemeenten hun eigen invoeringsstrategie kunnen ontwikkelen. Dat model gaat uit van het bepalen van de ambitie van de gemeente langs twee assen:

- Willen wij de Omgevingswet aangrijpen als kans om de gemeentelijke werkwijze geheel te vernieuwen of gaan wij liever uit van de huidige werkwijze en beleidskaders?
- Willen wij ons vooral richten op de externe opgaven en actoren in het fysieke domein of ligt onze focus in eerste instantie op de eigen organisatie of kosten en baten?

Door deze assen van uitersten met elkaar te combineren ontstaan vier ambitieprofielen: *consoliderend*, *calculerend*, *onderscheidend* en *vernieuwend*. De karakteristieken zijn conform de door de VNG gehanteerde omschrijvingen als volgt:

- Consoliderende strategie: aanpassen en interne focus: Er wordt uitgegaan van de huidige situatie en men inventariseert welke beleidskaders aangepast moeten worden vanuit een vakinhoudelijke benadering. De huidige situatie is in feite het uitgangspunt.
- Calculerende strategie: veranderen en interne focus: Er wordt uitgegaan van de nieuwe situatie en men analyseert wat daar voor nodig is. Aanpassingen worden heel gericht en afgemeten doorgevoerd.
- Onderscheidende strategie: aanpassen en externe focus: Er wordt uitgegaan van de huidige situatie en men kiest vervolgens voor bepaalde gebiedsopgaven om zich te onderscheiden ten opzichte van die huidige situatie.
- Vernieuwende strategie: veranderen en externe focus: Er wordt uitgegaan van de nieuwe situatie. Optimaal inspelen op de mogelijkheden die de nieuwe wet biedt is het uitgangspunt.